

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(5)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 556 sahifa,
22-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Matematika fanini o'qitishda kommunikativ va ijtimoiy-psixologik yondashuvlar	10
<i>Esonturdiyev Mamatqobil Nurmamatovich</i>	
Geografik axborot tizimlari (GAT) texnologiyalari asosida bo'lajak geografiya o'qituvchilarining innovatsion kompetentligini rivojlantirish metodikasi	13
<i>Bahromova Muhayyo Imomqul qizi</i>	
Geografiya ta'limida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari	18
<i>Tuyg'unov Murodjon Salimqul o'g'li</i>	
Biologiyani o'qitishda belgili-ramziy ko'rgazmalilik vositalaridan foydalanishning o'quvchilarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishdagi roli	22
<i>Azimov I. T., Daminova F. A.</i>	
PISA 2025 doirasida raqamli ta'lim kompetensiyalarini baholashning innovatsion mexanizmlari	25
<i>Doniyorov Muxiddin Normamatovich, Ishanov Almat Adilxanovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tabiiy savodxonligini oshirishda zamonaviy pedagogik vositalarni qo'llash	28
<i>Abdunazarov Bobir Normurodovich</i>	
Raqamli ta'lim resurslari asosida kredit-modul tizimida talabalarning o'quv faoliyatini takomillashtirish	32
<i>Jumayeva Ra'no To'ychi qizi</i>	
Oila va maktab integratsiyasining shaxs kamolotiga ta'siri	36
<i>Rasulova Dildora Shuhratovna, Raxmatova Zulxumor Alimovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ kompetensiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari va uning ijtimoiy ahamiyati	40
<i>Sultanova Sahobar Ravshanbekovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyani shakllantirishda tabiiy fanning o'rni	43
<i>G'afforova Zarnigor Abdumo'min qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'limda o'qituvchi va ota-onalar ijtimoiy hamkorligini rivojlantirish	47
<i>Xalikova Zaxro Mirshadmanovna, Xolbo'tayev Muzaffar Odilovich, Bozorova Xadicha Javlon qizi</i>	
Nutqida kechikish kuzatiladigan bolalarda nutqni qo'l va barmoq motorikasini rivojlantiruvchi o'yinlar orqali shakllantirish	51
<i>Ne'matova Hilola Ikrom qizi, Ahmadova Fotima Adizovna</i>	
Taym menejment asosida bo'lajak o'qituvchilarda liderlik fazilatlarini rivojlantirish	55
<i>Soliyeva Ruxsora Sharobiddin qizi</i>	
Sun'iy intellekt va NLP texnologiyalari asosida elektron ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'lim kompetensiyalarini rivojlantirish	58
<i>Otakishiyeva Gulshano Abdulaziz qizi</i>	
Pedagogik kvalimetriya asosida bo'lajak o'qituvchilarning diagnostik madaniyatini shakllantirishning nazariy asoslari	61
<i>G'aniyeva Muattarxon Nodirbek qizi</i>	
Образовательные технологии с учётом восприятия цвета: психологические и методические аспекты	64
<i>Имамова Хурият Эргаш кизи</i>	
Yosh erkin kurashchilarda chidamlilikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	69
<i>Ergashov Qaxramonjon Asqarovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mantiqiy masalalar yechishga o'rgatish usullari	76
<i>G'iyosova Dilovar Orif qizi</i>	
Haykaltaroshlik fanining metodik qo'llanilishi	80
<i>Qodirov Bobirjon Botirjonovich</i>	
Ijtimoiy xavf ostidagi bolalarni qo'llab-quvvatlashning jahon tajribasi va psixologik-pedagogik asoslari	85
<i>Manzura Qosmuratova</i>	

Jahonda art-biznes klasterlarining ahamiyati va rivojlanish tuzilmasi.....	89
<i>A. S. Umarov</i>	
Автоматизация решения сложных математических задач графическим методом для углублённого изучения математики в школе	92
<i>Эргашев Серожиддин Султонмуродович, Маматов Ислombек Ильесович</i>	
Pedagogika darslarida raqamli va onlayn didaktik o'yinlardan foydalanish.....	97
<i>Qodirova Feruzaxon Abdiyaminovna</i>	
Sun'iy intellekt va tanqidiy fikrlashning kognitiv-konseptual komponenti va uni rivojlantirish metodikasi	102
<i>Sobirova Munavvarxon Qaxramonjon qizi</i>	
Media savodxonlik va axborot madaniyati fanida sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari	106
<i>Ermatov Sherzodbek Latipjonovich, Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich</i>	
Adabiy ta'limda kompetensiyaviy yondashuv	111
<i>To'ychiyeva Mahfuza Umardulovna, Islomova Shalola Ismoil qizi</i>	
Comparative Study of Passive Constructions in English and Their Translation Into Uzbek.....	117
<i>Elmirzayeva Maftuna Dusmurod qizi, Mustafoyeva Nigina Shuhrat qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish orqali pedagogik mas'uliyatni shakllantirishning dolzarb muammolari	122
<i>Botirova Odinaxon Abdumutalib qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik modeli va metodik asoslari	126
<i>Haytbayeva S. R.</i>	
Imkoniyati cheklangan bolalarni psixologik qo'llab-quvvatlash orqali intellektual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish imkoniyatlari.....	131
<i>Kadirova Nigora Saxibjanovna</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarini dual ta'lim asosida kasbiy faoliyatga tayyorlashning nazariy asoslari.....	134
<i>Samiyeva Zuleyxa Uktamovna</i>	
Insonlar orasidagi munosabatlarda noverbal muloqotning komponentlarining ko'rinishlari	139
<i>Soliyev Farxodjon Sodikovich, Karimov Jahongirjon Murodjon o'g'li</i>	
Virtual texnologiyalar vositasida texnika fanlarini o'qitish mazmunini innovatsion rivojlantirish	145
<i>Yuldasheva Dilorom Husniddin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida suzish mashg'ulotlarini tashkil etish texnologiyasi.....	150
<i>Toshpulatova Aziza Toyirovna</i>	
Harbiy xizmatchilarda kreativ tafakkurni rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari	155
<i>Tursunov Shaxzod Ramazonovich, Mansurov Sardorbek Sirojiddin o'g'li</i>	
O'qituvchilar ruhiy salomatligini saqlashning amaliy strategiyalari	159
<i>Begmatov Raximkul Olimovich</i>	
Ona tili darslarida analitik faoliyatni tashkil etish imkoniyatlari	164
<i>Narziyeva Mastura Sunnatovna</i>	
Maktabgacha ta'limda Project-Based learning texnologiyasi asosida tarbiyalanuvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	168
<i>Kubayeva Mavluda, Po'latova Gullola Ravshan qizi</i>	
Talabalarda iqtisodiy savodxonlikni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	173
<i>Qo'chqorov Nodir Bozorovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini baholash jarayonida foydalaniladigan texnologiyalar va vositalar	178
<i>A'zamqulova Zilola Sunnat qizi</i>	
Raqamli ta'lim muhitida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning didaktik asoslari.....	183
<i>Isaboyeva Dilyora Zokirjon qizi</i>	
Kimyo fanining tarixiy rivojlanishida metodologik yondashuvlar	187
<i>Begamov Shaxzod To'liqin o'g'li</i>	
Sport bilan shug'ullanishda qo'l va oyoq motorikalarini rivojlantirish mezonlari	190
<i>Imomov Asliddin Abdurazoqovich, Sattarov Qarshiboy Narqulovich</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

O'zbek va ingliz tillarida zamon kategoriyasining qiyosiy tahlili.....	194
<i>Xudoyberdiyeva Dilfuza Alisher qizi</i>	
Hayot faoliyati xavfsizligi fani o'qituvchisining kasbiy kompetentligi va rejalashtirish faoliyati.....	198
<i>Maxmudov Baxtiyor Xayrullayevich</i>	
Dizartriyali bolalarda motorikani rivojlantirish – nutqni rivojlantirishning asosiy omili	202
<i>Mamatova Muzayyana Batirovna</i>	
Expression of Lexical Economy in English and Uzbek Through Stylistic Means	205
<i>Omonov Baxtiyor Uktamovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy qobiliyatni shakllantirish.....	208
<i>Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Xamzayeva Sunbula Jasurovna</i>	
Xushmuomalalik strategiyalarining ijtimoiy vazifalari.....	212
<i>Alieva Navruza Xabibullayevna, Azizova Sanobarxon Valijon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida shaxslilik sifatlarining kasbiy rivojlanishdagi psixologik ahamiyati	216
<i>Dusmetova Maksuda Matnazarovna</i>	
Maktabgacha ta'lim jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning ilustrativ yondashuv asosida kreativ va variativ faoliyat olib borish usullari va yo'llari.....	221
<i>Egamberdiyeva Madina Sharif qizi</i>	
Pragmatic Functions in Neurolinguistic Communication	224
<i>Fayziyeva Parvina</i>	
Sahro gavhari: ruslar istilosigacha bo'lgan davrda Xiva me'morchiligi tarixi	227
<i>Islomjon Xoljigitovich Mirzakulov</i>	
Moslashuvning psixologik mexanizmlari: ta'lim muhiti sharoitida shaxsning adaptatsiyasi.....	235
<i>Jaynarova Sayyora Isoqul qizi, Nuraliyeva Nasiba</i>	
Onalik psixologiyasi va o'rganishning nazariy jihatlari.....	238
<i>Kasimova Xulkar Atabayevna</i>	
Spheres of Language Use.....	243
<i>Kumakbayeva Gulbanu Kuntuarovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida kreativ tafakkurni rivojlantirishda nostandart topshiriqlar metodikasi.....	246
<i>Muxammadiyeva Dinora Tursunpulatovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy-axloqiy qadriyatlarni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari va didaktik tamoyillari.....	251
<i>N. Jurayev</i>	
Dunyo bolalari huquqlarini himoya qilish: global muammolar, tizimli kamchiliklar va tanqidiy tahlil	255
<i>Nargiza Ergasheva</i>	
Talabalarining dasturlashga oid agoritmik fikrlashini rivojlantirish orqali innovatsion faoliyatga tayyorlash usuli	259
<i>Orziqulova Barchinoy Ixtiyor qizi</i>	
Talabalarda o'z-o'zini boshqarish qobiliyatining tuzilmasi va psixologik komponentlari (motivatsion, kognitiv, irodaviy, emotsional-regulyativ komponentlar)	264
<i>Otabekova Nargiza Avazbek qizi</i>	
O'zbek va ingliz tillaridagi metaforalarda til va madaniyat uyg'unligi.....	269
<i>Rasulova Munajat Akmaljonovna</i>	
Limitlar nazariyasini kompyuter imitatsion modellar vositasida o'qitish metodikasi.....	273
<i>Safarov Abbas Abdurasul o'g'li</i>	
Ijtimoiy hamkorlik – barkamol avlodni tarbiyalash poydevori.....	278
<i>Sharipova Gulruxsor Nurkabilovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ kompetensiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari va uning ijtimoiy ahamiyati.....	282
<i>Sultanova Sahobar Ravshanbekovna</i>	
Badiiy gimnastika mashg'ulotlarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish	285
<i>Tuxtayeva Azizabonu Abdurasulovna</i>	

Matematika fanini o'zlashtirishda boshlang'ich sinf o'quvchilarining semiotik yondashuvini shakllantirish ...	289
<i>Xayrullayev Ismatulla Nurullayevich</i>	
Pedagogik qadriyatlar asosida o'quvchilarni tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish	293
<i>Xoliqova Inobatxon Bo'ri qizi</i>	
Umumta'lim maktabida elektron axborot-ta'lim resurslari.....	296
<i>Xolmurodov Shuxrat Okboevich, Norqobilov Hakimbek Nuriddin o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolaning kreativligini shakllantirishda innovatsion muhit	300
<i>Xonnazarova Gulasal Yusuf qizi</i>	
Ta'lim tizimida sinf rahbari faoliyatining joriy etilishining tarixiy asoslari va zamonaviy ko'rinishlari	303
<i>Xusenova Sadoqat Botirovna</i>	
Искусственный интеллект в методике преподавания русского языка: адаптивная обратная связь и развитие коммуникативной компетенции.....	308
<i>Джалилова Феруза Намазовна</i>	
Образовательные технологии с учётом восприятия цвета: психологические и методические аспекты.....	312
<i>Имамова Хурият Эргаш кизи</i>	
Межкультурный диалог как инструмент воспитания гармоничной личности в школе	317
<i>Махмудхожаев Ориф Бахтиёрович</i>	
Психологические факторы успешности профессионального обучения студентов.....	319
<i>Рахимходжаева В. С.</i>	
Специфика восприятия окружающего мира в лирике Афанасия Фета.....	325
<i>Татьяна Викторовна Половинкина</i>	
Анализ разработки женских коллекций с использованием стилистических и конструктивных особенностей ретро-моды	329
<i>Абдурахманова Н., Рахматуллаева У. С.</i>	
Использование современных образовательных технологий в начальной школе как средство развития познавательной активности учащихся	333
<i>Фазилова Гулчехра Ахмедовна</i>	
Nyuman (Newman) xatolar tahlili modelining geometrik isbotlash ko'nikmalarini shakllantirishdagi ahamiyati.....	337
<i>Davletov Davronbek Egamberganovich</i>	
"Informatika" fani mavzularini taksonomik yondashuv asosida o'qitish	343
<i>Axrarov Baxtiyor Sagdullayevich</i>	
O'qituvchi faoliyatida pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash metodikasi.....	347
<i>Xomidjonov Abrorjon Olimjon o'g'li</i>	
Rus-o'zbek tarjimashunosligining zamonaviy tendensiyalari.....	351
<i>Kudratov Kamoljon Islomovich</i>	
Kompyuterga qaramlikning o'smirlarga ta'siri va uning psixologik oqibatlari.....	356
<i>Kushakova Nargiza Islambayevna, Ergasheva Sarvinoz Shavqiddin qizi</i>	
Musiqaning neyropsixologik rivojlanish va ta'lim jarayonidagi ahamiyati	360
<i>Xikmatova Shohida Xikmatovna</i>	
Innovatsion yondashuv asosida inklyuziv ta'lim o'quvchilarining yozma nutqini rivojlantirish	364
<i>Alimardanova Sitara Ikrom qizi</i>	
Comparative and Conceptological Trends in Linguoculturology	367
<i>Ablakulov Ilkhom</i>	
Boshlang'ich ta'limda kreativ ta'lim muhitini rivojlantirish asosida o'quvchilarning muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirish	370
<i>Abdullayeva Ujalg'as</i>	
Rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda sun'iy intellektdan foydalanish usullari.....	373
<i>Aglamova Shahzoda Sobirovna</i>	

MUNDARIJA	Bokschi qizlar texnik harakatlarining kinematik ko'rsatkichlar asosida takomillashtirish metodikasi..... 378 <i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>
SO	O'quv jarayonida formativ baholashning evolyutsion-xronologik tahlili 383 <i>Davidova Dilnoza Tadjibayevna</i>
DE	Oliy ta'limda "Smart Education" texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi 388 <i>Dilrabo Amriddinova, Abdulxalilova Surayyo Ahad qizi</i>
RA	Zamonaviy ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'qituvchilarini baholash kompetensiyalarini rivojlantirishning psixologik-pedagogik xususiyatlari 392 <i>Majidova Hilola Eshquvat qizi</i>
JI	Sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish usullari 396 <i>Mamatova Fazilat Ixtiyorovna, Xolmirzayeva Zebo Ravshan qizi</i>
YU	Jismoniy tarbiya o'qituvchilarini sport marketologi faoliyatiga tayyorlashning zarurati 402 <i>Samatov Javlonbek Abdukayumovich</i>
NI	O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimida strategik boshqaruvni takomillashtirish..... 406 <i>Saydullayeva Nargis</i>
SO	Integrating Literary Texts Into Early Foreign Language Education: A Mixed-Methods Investigation of Lexical, Cognitive, and Affective Outcomes in Primary Classrooms 410 <i>Shukurova Zamira Shodiyevna</i>
DE	Fizika fanini o'qitishda formativ baholash asosida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning metodik modeli 416 <i>Sobirov Avazbek Anvarovich</i>
RA	Maktabgacha yoshdagi bolalarning kichik motorikasini rivojlantirishda o'yinning ahamiyati va individual yondashuv 421 <i>Norboyeva Laylo Sapar qizi</i>
JI	Психологические особенности проявления творческих способностей у подростков, воспитывающихся в бикарьерных семьях 425 <i>Ишбобоева Гулбарчин Рустамовна</i>
YU	Maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tilini vizual materiallar vositasida o'rgatishni takomillashtirish..... 433 <i>Olimova Shahlo Bahodir qizi, Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>
NI	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutqiy kompetensiyani rivojlantirish metodikasining hozirgi holati va muammolari..... 439 <i>Diyoraxon To'htanazarova Zokir qizi</i>
SO	Turkiy xalqlarning an'anaviy sport o'yinlariga yil fasllaridagi o'zgarishlarning ta'siri..... 443 <i>Qodirova Xalimaxon Nurmuhammad qizi</i>
DE	Нововведения в шкале стоимости элементов и коэффициентах компонентов программы ISU на 2026 год 447 <i>Федорова Светлана Вячеславовна</i>
RA	Ingliz tilidagi conjunctionlarning grammatik tasnifi va sintaktik vazifalari hamda ESP darslarida ularni o'rgatishning kommunikativ va kontekstual usullari 451 <i>Mahammadiyeva Mashxura Maxmur qizi</i>
JI	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lisoniy tahlil ko'nikmalarini shakllantirishning zamonaviy metodikasi 456 <i>Yo'ldashova Dilso'z Umar qizi</i>
YU	Voleybolchilarning sakrovchanlik ko'nikmalarini shakllantirishda harakatli o'yinlarning ahamiyati 461 <i>Artikov Xayrulla Baxtiyarovich</i>
NI	Effectiveness of Personalized Studying via Artificial Intelligence in Teaching English as a Second Language to Non-Native Speakers 465 <i>Irzakulova Raykhon</i>
SO	Texnologik ta'limda mustaqil ta'limni rivojlantirish yo'llari 469 <i>Yaxshiboyev Temur-Malik Erkin o'g'li, Jonuzoqova Charos Ziyodulla qizi</i>
DE	Maktabgacha yoshdagi bolalarda zamonaviy o'yin vositalarining aqliy va ruhiy rivojlanishga ta'siri..... 474 <i>Abduxamidova Dilorom Abdumuminovna</i>

Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagog kadrlar salohiyatini boshqarishning zamonaviy yondashuvlari tahlili	479
Mamatqulova Shohsanam Dilshodovna	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini mustaqil ta'limni tashkil qilishga o'rgatishning pedagogik asoslari	485
Xamdamov Usmon Ergashevich	
Boshlang'ich ta'limda ona tili darslarini innovatsion texnologiyalar asosida tashkil qilish masalasi	490
Adizova Nodira Baxtiyorovna, Ibotova Shahnoza Shuxrat qizi	
Malaka oshirish tizimida sifat menejmenti: "sun'iy intellekt" va "boshqaruv mexanizmi" tushunchalarining ierarxik bog'liqligi.....	494
Allanazarova Maftuna Qobul qizi	
"Uglevodorodlar" bo'limini o'qitishni axborot kommunikatsion texnologiyalar vositasida takomillashtirish metodikasi (umumiy o'rta ta'lim maktablari 10-sinflar o'quvchilari misolida)	498
Babajanova Nilufar Pirnafas qizi	
Axborot texnologiyalari vositasida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlari.....	506
Junaydullayev Oxunjon Kaxorjon o'g'li	
Bo'lajak o'qituvchilarni aralash ta'lim texnologiyalaridan foydalanishga tayyorlashning pedagogik xususiyatlari va tarkibiy komponentlari	510
Kabirova Zarifa Muqaddamovna	
Maktabgacha ta'limda qoraqalpoq ertaklari orqali bolalar tilini rivojlantirishning kognitiv asoslari	516
Matjanova Gulzada Annabayevna	
Issiq sharoitiga marafonchilar va futbolchilarning fiziologik moslashuvi xususiyatlari	520
Nurbayev Baxtiyor Shirinovich	
Xorijlik talabalarning tinglab tushunishdagi qiyinchiliklarini metakognitiv strategiyalar orqali bartaraf etish ..	524
Odiljonova Nilufarxon Avduvahob qizi	
O'qituvchilarda kasbiy so'nish va psixologik stress holatlarini keltirib chiqaruvchi psixologik-pedagogik omillar	528
Usmonov Salaxdin Alikulovich, Ortiqova Malika Odiljon qizi, Xolbekova Dinora Faxriddin qizi	
Umumta'lim maktablarida texnologik kompetensiyalarni rivojlantirishning amaldagi holati va metodik muammolari	533
Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich	
Talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda raqamli texnologiyalar va ularning imkoniyatlari	538
Xujaniyozova G. S.	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy onglik darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlari (oilaviy muhit misolida)	543
Yakubov Odiljon Tolibjon o'g'li	
Raqamli texnologiyalar davrida o'zbek tilining qo'llanilish istiqbollari	549
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Обучение образованию и употреблению форм числа имён существительных в школьном курсе русского языка	553
Идиева Гульмира Изомовна	

BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARINI MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL QILISHGA O'RGATISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI

Xamdamov Usmon Ergashevich
Guliston davlat universiteti

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-2773-0850>

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini mustaqil ta'limni tashkil etishga tayyorlashning pedagogik asoslari hamda nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilinadi. Tadqiqotda mustaqil ta'limning mazmuni, maqsadi va ahamiyati yoritilib, talabalarning mustaqil fikrlash va o'zini rivojlantirish kompetensiyalarini shakllantirishda veb-kvest, portfolio, refleksiya va hamkorlikda o'qitish kabi zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'ni ko'rsatib beriladi. Tadqiqot natijalari mustaqil ta'limni samarali tashkil etish talabalarning kasbiy faolligi, mas'uliyati va innovatsion fikrlashini rivojlantirishga xizmat qilishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: mustaqil ta'lim, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilari, pedagogik asoslar, kasbiy kompetensiya, veb-kvest, portfolio asosida o'qitish, refleksiya, hamkorlikda o'qitish, o'zini rivojlantirish.

Abstract: This article examines the pedagogical foundations, as well as the theoretical and practical aspects, of preparing future English language teachers to organize independent learning. The study explores the content, objectives, and significance of independent learning, and highlights the role of modern pedagogical technologies such as web-quests, portfolios, reflection, and collaborative learning approaches in developing students' independent thinking and self-development competencies. The findings indicate that the effective organization of independent learning contributes to the enhancement of students' professional engagement, responsibility, and innovative thinking.

Key words: independent learning, future English language teachers, pedagogical foundations, professional competence, web-quest, portfolio-based learning, reflection, collaborative learning, self-development.

Аннотация: В данной статье рассматриваются педагогические основы, а также теоретические и практические аспекты подготовки будущих учителей английского языка к организации самостоятельного обучения. В исследовании раскрываются содержание, цели и значение самостоятельного обучения, а также подчёркивается роль современных педагогических технологий, таких как веб-квесты, портфолио, рефлексия и технологии collaborative learning, в развитии у студентов навыков самостоятельного мышления и саморазвития. Результаты исследования показывают, что эффективная организация самостоятельного обучения способствует повышению профессиональной активности студентов, их ответственности и инновационного мышления.

Ключевые слова: самостоятельное обучение, будущие учителя английского языка, педагогические основы, профессиональная компетентность, веб-квест, портфолио-ориентированное обучение, рефлексия, collaborative learning, саморазвитие.

KIRISH

Globalashuv jarayonlari va ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan tub islohotlar sharoitida mustaqil ta'lim masalasi alohida dolzarblik kasb etmoqda. Zamonaviy jamiyatda raqobatbardosh, malakali va ijodkor pedagog kadrlarni tayyorlash o'qituvchining yuqori kasbiy tayyorgarligi bilan bevosita bog'liqdir. Xususan, ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida talabalarning mustaqil bilim olishga yo'naltirilishi, ularning o'quv jarayonidagi faolligi va tashabbuskorligini rivojlantirish muhim pedagogik vazifa hisoblanadi.

Mustaqil ta'limni ongli va tizimli tashkil eta oladigan bo'lajak o'qituvchi ta'lim sifati hamda samaradorligini oshirishda muhim o'rin egallaydi. Shu jihatdan, bo'lajak ingliz tili o'qituvchisining o'z ustida muntazam ishlashi, pedagogik mahoratini takomillashtirishi, til kompetensiyasini chuqurlashtirishi va zamonaviy metodik yondashuvlarni egallashi zarur. Mustaqil ta'lim jarayoni kelajak pedagogining shaxsiy va kasbiy rivojlanishini ta'minlab, uning ijodkorlik salohiyatini yuzaga chiqaradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mustaqil ta'lim masalasi pedagogika va chet tillarni o'qitish metodikasida muhim ilmiy yo'nalishlardan biri sifatida tadqiq etib kelinmoqda.

B. P. Esipov mustaqil ta'limni o'quvchilarning bilimlarni egallash, mustahkamlash va amaliyotda qo'llashga qaratilgan faoliyati sifatida talqin qiladi.

I. A. Zimnyaya esa pedagogik psixologiya nuqtayi nazaridan mustaqil o'qish jarayonida motivatsiya va refleksiyaning ahamiyatini alohida ta'kidlaydi.

J. Richards va T. Rodgers, J. Harmer hamda P. Urlarning ilmiy ishlari chet tillarni o'qitishda kommunikativ va innovatsion metodlarning samaradorligini yoritadi.

D. Hymes tomonidan ilgari surilgan kommunikativ kompetensiya nazariyasi esa talabalarning mustaqil til o'rganish faoliyatini rivojlantirishda muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

O'zbek olimlaridan J. Jalolov hamda H. U. Ergashevichlarning tadqiqotlarida mustaqil ta'limni tashkil etishning metodik jihatlari va web-quest texnologiyalarining imkoniyatlari keng tahlil qilingan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning obyekti sifatida oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etish jarayoni tanlandi. Tadqiqotda talabalarning mustaqil o'qish faoliyatini rejalashtirish, amalga oshirish va uning samaradorligini ta'minlash bilan bog'liq pedagogik shart-sharoitlar o'rganildi. Ilmiy ishni amalga oshirish jarayonida nazariy manbalarni tahlil qilish, pedagogik kuzatish, anketa va suhbat usullaridan foydalanildi. Shuningdek, olingan ma'lumotlarni tahlil qilish va umumlashtirish orqali bo'lajak o'qituvchilarning mustaqil ta'limni tashkil etishga oid ko'nikmalari baholandi. Qo'llanilgan metodlar tadqiqot muammosini chuqurroq o'rganish va ilmiy xulosalar chiqarish imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mustaqil ta'lim bo'lajak chet tili o'qituvchisining o'quv jarayonidan tashqari faoliyatini tashkil etishning muhim shakli bo'lib, u talabaning bilimlarni chuqur o'zlashtirishi va kasbiy jihatdan shakllanishiga xizmat qiladi. Mustaqil ta'lim jarayonida talaba nafaqat mavjud bilimlarni mustahkamlaydi, balki yangi axborotlarni izlab topish, tahlil qilish va amaliyotga tatbiq etish ko'nikmalarini ham egallaydi.

Mustaqil ta'lim quyidagi pedagogik vazifalarni amalga oshirishga xizmat qiladi:

- talaba shaxsida mas'uliyat va o'zini o'zi boshqarish ko'nikmalarini shakllantiradi;
- til faoliyatining barcha turlari bo'yicha (tinglab tushunish, o'qish, yozish, gapirish) malakalarni rivojlantiradi;
- o'z-o'zini baholash va refleksiya qilish qobiliyatini kuchaytiradi;
- innovatsion pedagogik va axborot texnologiyalarini mustaqil o'zlashtirish imkonini yaratadi ^[2].

Mazkur jihatlar mustaqil ta'limning bo'lajak o'qituvchining kasbiy kompetensiyasini shakllantirishdagi muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchisi tilning nazariy asoslari va amaliy qo'llanilishini mukammal darajada egallashi lozim. Lingvistik kompetensiyani mustaqil rivojlantirish quyidagi asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

1. **Fonetika va talaffuz ustida ishlash** – tovushlarning to'g'ri aytilishi, urg'u va intonatsiya xususiyatlarini egallash.
2. **Leksik zahirani kengaytirish** – yangi so'z va iboralarni o'zlashtirish hamda ularni nutq jarayonida to'g'ri qo'llash.
3. **Grammatik bilimlarni chuqurlashtirish** – murakkab grammatik konstruksiyalarni tahlil qilish va amaliy mashqlar orqali mustahkamlash.
4. **Autentik muloqot tajribasini oshirish** – xorijiy suhbatdoshlar bilan muloqot qilish, xalqaro onlayn platformalar va loyihalarda ishtirok etish ^[3].

Ushbu faoliyat turlari til kompetensiyasining izchil va barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Zamonaviy ingliz tili o'qituvchisi dars jarayonini samarali tashkil etish uchun turli metodik yondashuvlarni chuqur bilishi va ulardan oqilona foydalana olishi zarur. Mustaqil metodik tayyorgarlik jarayonida bo'lajak o'qituvchi:

- dars ishlanmalari va metodik qo'llanmalarni ishlab chiqadi;

- kommunikativ metod, CLIL, task-based learning kabi zamonaviy yondashuvlarni o'rganadi;
- baholashning innovatsion shakl va usullarini amaliyotga tatbiq etadi;
- interaktiv mashq va topshiriqlarni yaratish ko'nikmasini rivojlantiradi ^[4].

Bu jarayon bo'lajak o'qituvchining kasbiy mustaqilligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalarning ta'lim jarayoniga jadal kirib kelishi mustaqil ta'lim imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirdi. Bo'lajak chet tili o'qituvchilari mustaqil o'qish jarayonida:

- elektron darsliklar va ochiq ta'lim resurslaridan foydalanadi;
- xalqaro onlayn kurslar orqali bilimlarini oshiradi;
- sun'iy intellektga asoslangan til o'rganish platformalaridan foydalanadi;
- mobil ilovalar yordamida leksik va grammatik ko'nikmalarni mustahkamlaydi ^[5].

Mazkur vositalar talabani individual ta'lim trayektoriyasini shakllantirishga imkon beradi.

Chet tilini egallash jarayoni boshqa xalqlarning madaniyati, qadriyatlar va ijtimoiy hayotini o'rganish bilan chambarchas bog'liq. Mustaqil ta'lim doirasida bo'lajak o'qituvchi:

- xorijiy adabiyot va badiiy asarlarni mutolaa qiladi;
- chet tillardagi filmlar, podkastlar va radio dasturlarni tinglaydi;
- xalqaro madaniy va ta'limiy loyihalarda qatnashadi;
- turli millat vakillari bilan bevosita muloqot qiladi ^[6].

Bu faoliyat madaniyatlararo kommunikativ kompetensiyaning shakllanishiga xizmat qiladi.

Pedagogik tadqiqotlarda mustaqil ta'limning mazmuni va vazifalari turli olimlar tomonidan yoritilgan.

B. P. Esipov mustaqil ta'limni maqsadiga ko'ra bilimlarni egallash, ularni amaliyotda qo'llash hamda mustahkamlash va nazorat qilishga yo'naltirilgan faoliyat sifatida talqin etadi ^[1].

Mustaqil ta'lim topshiriqlari mazmuniga ko'ra savol-javoblar, tahliliy vazifalar, ijodiy ishlar, loyihalar va amaliy mashqlar ko'rinishida bo'lishi mumkin.

Mustaqil ta'limni samarali tashkil etish, avvalo, uni to'g'ri rejalashtirishdan boshlanadi. Rejalashtirish jarayonida bo'lajak o'qituvchi ta'lim maqsadini, o'rganiladigan material hajmini, bajariladigan topshiriqlar murakabligini va kutilayotgan natijalarni aniq belgilay olishi lozim.

Ingliz tili fanida mustaqil ta'limni rejalashtirish quyidagi yo'nalishlarda amalga oshiriladi:

- til ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan mashqlar;
- lug'at va grammatik materiallarni mustaqil o'zlashtirish;
- tinglab tushunish va o'qish uchun autentik materiallarni tanlash;
- yozma va og'zaki ijodiy ishlarni rejalashtirish.

Mazkur faoliyat talabada ta'lim jarayoniga ongli munosabatni shakllantiradi va mustaqil ishlash samaradorligini oshiradi.

Amaliyot shuni ko'rsatadiki, bo'lajak o'qituvchilar mustaqil ta'lim jarayonida qator qiyinchiliklarga duch keladilar. Jumladan:

- o'quv vaqtini samarali rejalashtira olmaslik;
- ichki motivatsiyaning yetarli darajada shakllanmaganligi;
- ilmiy-metodik manbalardan foydalanishdagi cheklanishlar;
- o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarining sustligi.

Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun mentorlik va tyutorlik tizimini rivojlantirish, kichik guruhlar bilan ishlash, maslahat va trening mashg'ulotlarini tashkil etish muhim ahamiyatga ega ^[8].

Ta'lim jarayonida web-questlardan foydalanishning asosiy afzalligi shundaki, u talabalarni mustaqil tahliliy va ijodiy fikrlashga undaydi hamda ularni o'z natijalarini va hamkasblarining natijalarini xolis baholashga jalb qiladi. Web-questlar nafaqat bilimlarni o'rganish va nazorat qilishning innovatsion usuli, balki talabalar uchun ushbu bilimlarni egallashning mutlaqo yangi yo'li ham hisoblanadi. Bunda o'qituvchi savollarga javob izlash

jarayonida talabalarni yo'naltiruvchi va mustaqil ijodiy faoliyatini qo'llab-quvvatlovchi yordamchi sifatida faoliyat yuritadi. Albatta, web-quest yaratish o'qituvchidan vaqt va yuqori darajadagi kasbiy mahoratni talab qiladi. Biroq muayyan mavzu bo'yicha topshiriqlar tizimi ishlab chiqilgach, o'qituvchi ulardan keyingi yillarda ham foydalanishi mumkin. Bu esa nafaqat vaqtni tejaydi, balki ta'lim va nazorat jarayonining yanada zamonaviy hamda qiziqarli bo'lishini ta'minlaydi ^[7].

Mustaqil ta'limni tashkil etishda baholash masalasi alohida ahamiyatga ega. Baholash nafaqat yakuniy natijani aniqlash, balki ta'lim jarayonini takomillashtirishga xizmat qilishi lozim. Shu bois bo'lajak ingliz tili o'qituvchisi mustaqil ta'lim natijalarini baholashning turli usullarini bilishi va qo'llay olishi zarur.

Baholashning samarali shakllariga quyidagilar kiradi:

- portfoliolar orqali baholash;
- reflektiv yozuvlar va hisobotlar;
- o'z-o'zini baholash va o'zaro baholash;
- diagnostik testlar va monitoring topshiriqlari.

Mazkur yondashuvlar mustaqil ta'lim jarayonining shaffofligini ta'minlaydi va talabning o'z rivojlanishini kuzatib borishiga imkon yaratadi.

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchisini tayyorlash jarayonida pedagogik refleksiya muhim ahamiyatga ega. Refleksiya orqali talaba o'z mustaqil ta'lim faoliyatini tahlil qiladi, kuchli va zaif tomonlarini aniqlaydi hamda keyingi rivojlanish strategiyasini belgilaydi.

Mustaqil ta'limda refleksiya:

- o'rganilgan bilimlarni chuqur anglashga;
- pedagogik tajribani umumlashtirishga;
- kasbiy o'sish yo'nalishlarini aniqlashga yordam beradi.

Bu jarayon bo'lajak o'qituvchining ongli va mas'uliyatli pedagog sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

Yangi pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy qilish yuqorida sanab o'tilgan maqsadlarni amalga oshirishga keng yo'l ochib beradi. Hozirgi kunda uzluksiz mustaqil ta'lim olish va ijodiy izlanish qobiliyatiga ega bo'lgan kadrlarga ehtiyoj oshib bormoqda. O'z ustida mustaqil ishlash qobiliyati mutaxassisning muhim kasbiy sifati deb qaralmoqda. Bu o'rinda shuni ta'kidlash lozimki, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilaridan faqat tilni o'rganish emas, balki bilish faoliyatini takomillashtirish uchun yangi imkoniyatlar yaratuvchi, ta'lim sifatini oshiruvchi va jadallashtiruvchi usul hamda vositalarni o'quv jarayoniga kiritish ham talab etiladi. Bu esa bo'lajak mutaxassislarda pedagogik sharoitlarda o'z ustida mustaqil ishlash qobiliyatini shakllantirish dolzarb muammolardan biri ekanligini anglatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini mustaqil ta'limni samarali tashkil etishga o'rgatish ularning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Mustaqil ta'lim jarayonini to'g'ri rejalashtirish, zamonaviy pedagogik yondashuvlardan foydalanish hamda talabalarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini shakllantirish ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Tadqiqot davomida mustaqil ta'limni tashkil etishda pedagogik shart-sharoitlarni yaratish, metodik qo'llab-quvvatlash va talabalarni faol o'quv jarayoniga jalb etish muhim omil ekanligi aniqlandi. Shuningdek, bo'lajak o'qituvchilarda mustaqil o'rganish madaniyatini rivojlantirish ularning kelajakdagi pedagogik faoliyatida yuqori natijalarga erishishiga yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak chet tili o'qituvchilarining mustaqil ta'limi ularning kasbiy tayyorgarligini ta'minlovchi muhim omillardan biridir. Mustaqil o'qish jarayoni til va metodik kompetensiyalarni rivojlantiradi, innovatsion yondashuvlarni egallashga yordam beradi hamda zamonaviy ta'lim talablariga javob beradigan pedagog shaxsining shakllanishini ta'minlaydi. Shu sababli mustaqil ta'limni tizimli va maqsadli tashkil etish kelajak o'qituvchisining kasbiy muvaffaqiyatida hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

Yuqoridagilardan kelib chiqib aytish mumkinki, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarida mustaqil ta'limni boshqarish kompetensiyasini shakllantirish ta'lim jarayonining muhim pedagogik sharti hisoblanadi. Mustaqil ta'limni rejalashtirish, motivatsiya yaratish, natijalarni baholash va refleksiya qilish ko'nikmalarining rivojlanishi kelajak o'qituvchisining kasbiy faoliyatida yuqori samaradorlikni ta'minlaydi. Shu bois mustaqil ta'lim masalasi ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlash tizimida ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida qaralishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Esipov, B. P. Samostoyatelnaya rabota uchashchikhsya v protsesse obucheniya. – Moskva: Pedagogika, 1990. – 216 b.
2. Zimnyaya, I. A. Pedagogicheskaya psixologiya. – Moskva: Logos, 2004. – 384 b.
3. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014. – 410 p.
4. Harmer, J. How to Teach English. – London: Longman, 2007. – 288 p.
5. Ur, P. A Course in Language Teaching: Practice and Theory. – Cambridge: Cambridge University Press, 2012. – 375 p.
6. Hymes, D. Communicative Competence. – Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1972. – 269 p.
7. Ergashevich, H. U. "Organization of Independent Study through Web-Quest Technology." Western European Journal of Linguistics and Education, 2024, 2(5), pp. 418–421.
8. Jalolov, J. J. Chet tillarni o'qitish metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2012. – 336 b.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(5)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.